

מסורת הש"ס

6) הך לעמינה דרין מוזן וירי כמז' כולן דריה ר"ע וקמטתס הארמיט סיה, 3) לעיל דף 5: 4) וספירא לי פ"ל, 5) ומוספתא רפ"ח, 6) לעיל דף 5, 7) וספירא פ"ח 4: 1) ומוספתא פ"ח 6: 2) ונתיב ט"ז, 3) ונ"ל דה"ל, 4) ונ"ל דה"ל.

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי יתקף טמא לנפש או בדרך רחוקה לכס או לדתויבים וצוה פסח לו: כבוד ר' 2. והאיש אשר הוא טורח וברך לא יתקף ויתר לעשות פסחה ויתר להגיש הדוא ויתר להגיש הדוא מעמייה כי קרן יי לא הקריב במצודו וטאו ישא והאיש הדוא: כבוד ר' 3

הנהגות מור"ב רנשבורג

א) תיש' ד"ה דאי בעי למעבד ר' ומלפי אלט נפקא כי רבי ע"י לעיל ק"ט ט"ל חס' ד"ה שומטין חורקין וכו':

מוסף רש"י

אין שוחטין חורקין על טמא שרץ. אין שוחטין חורקין את הפסח על ידו טמא שרץ, והנהגה לפסח שרץ על פי ד"ה לעיל ואלט לערב דאיכא מ"ד דר"ל הכי ונחמיה כ"ב וכו' בארובה. ת"ל איש איש כי יהיה טמא, משמע כל טמאה, מלל כתיב לנפש ברה"ט, איך א"כ כי יע' נחמ. ש"מ למחרישה בנתיבי נפשיה הוא ויע' 10. אי נמי קרבו ה' וגו'. והכי משמע ליה קרא והישיב אשר הוא טמא ונדקף לא היה חקל לנשות הפסח ומכתיב חורקין כי י' כי לון שמיש' אי. שערקין ה' לא הקריב בשני, מטאו ישא (וע"ר 34).

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

מה טמא שיש ספק בידו לעשות. אי לאו לדמייה רחמנא דהא קמן קאי: ואינו עושה. דקא חסר ליה רחמנא לעשות: אף דרך רחוקה עשה דמדתה דמייה: ר"ע סבר אין שוחטין חורקין על עמא שרץ. וז"ע דחוי לאורמא והאי ספק דקאמר הי"ק מה עמא עסק בידו לעשות דחוי למיכל לאורמא ואפילו הכי אין שוחטין חורקין עליו ואין ס"ל שוחטין חורקין הלכך האי נמי דיכול ליכנס בשעת אכילה שוחטין חורקין עליו: וזוטלי נדום. שכל אלו טמאה ארוכה: ועמא. לנפש: וא"כ. דאף אלו עושים את השני: למס נאמר עמא. נתיב: אלא למס נאמר דרך רחוקה. אי משום דאי בעי למיעבד לא מעבדי הא בדרך רחוקה הוא וז"ת שלא ישלח פסחו וכדכ" שם האי תנא לית ליה אלא כרז נחמן סבירא ליה דלמך הור"ה דאי כרז ששם איטריך דרך רחוקה למימר דאי בעי לא יעבד: מי מתייבב. דקמי נדות ויולדות: יכול לא יסו כו'. ולא קמי נדות ויולדות: הא רבי יוסי. דלמך נפירקין דלעיל (דף 64): נשים בשני שוחטין עמא בשני עלמן: הא ר"י ור"ע. ולמך נדום: חייב כרס על הראשון וחייב כרס על השני. מייב כרס יס על זה ועל זה וכמד בנדה לא משכחה לה דמרי קטלי נדה בנדה ליכא ואלא לענין דאס שגג בשניין יתחייב שמי מטאות ליכא למימר הכי דכרת דפסח אין חייבין על שגגתה מטאת דתנן בכרמימות (דף 73). הפסח והמילה מלות עשה היא ואין חטאת כלה אלא על שגגת כרת של לאו דכתיב (ויקרא ד) אשר לא תעשיה אלא נפקא מינה דאס שגג ב'א' מנן והו"ד בתבירו חייב אי נמי לגר עתנגייר בין שני פסחים: ועוד על השני. ואס שגג בראשון והו"ד בשני פטור: אף על הראשון. אס הו"ד אינו חייב כרת עד שידע אף בשני אכל אס עשה את השני או שגג בו פטור לגמרי דשני תשלומים דראשון ותקנתא דראשון הוא ומיוד שלו הוא גמרו של כרת דראשון הלכך צריח מהן שגג פטור: ואודו לעמייכו. רבי ורבי נתן: ששגג רגל בשני עזמו הוא וזות ליה חיובה בנפשיה ואפי' למאן דלא אחיז בראשון: פשלומין דראשון. ומאן דלא אחיז בראשון ליה חייבין הלכך חייב כרת על הראשון ואפילו עשה את השני ופטור על השני אס שגג בראשון והו"ד בשני דהא לית ליה חיובה בנפשיה נפשיה ובראשון הכי שגג: סקנתא דראשון. מכרת דליה דאפילו היד בראשון השני פוטרו מן הכרת: אי נמי קרנן פ' לא הקריב וגו'. דכי משמש צארעב לשונות' וזה גשון אי דרשינן ליה ולא קאי אדלעיל מיניה לפרושי עממא למילתא קמייתא כמו לון דהא אלא מילתא אחרימי היא כמו כי יקרא (וכרס כנ) כי תכלה לעשר (שס ט) כי תפגע (שמות כג): קסבר

מה טמא שיש ספק בידו לעשות ואינו עושה אף דרך רחוקה נמי שספק בידו לעשות ואינו עושה ורב נחמן אמר לך ר' עקיבא למעמי' דקסבר אין שוחטין חורקין על טמא שרץ ואנא סבירא ליה כמ"ד שוחטין חורקין על טמא שרץ ת"ד אלאו שעושים את השני הובין והובות המצורעין והמצורעות [ונרות] ובעולי נרות והיולדות השוגגין והאנוסין והמזידין וטמא ושהיה בדרך רחוקה א"כ למה נאמר טמא למה נאמר דאי בעי למיעבד בראשון לא שבקינן ליה אלא א"כ למה נאמר בדרך רחוקה לפוטרו מן הכרת וכמ"ד הורצה אשה בשני כו מתייבב והא תניא יכול לא יהו עושים את השני אלא טמא נפש ושהיה בדרך רחוקה ובין ומצורעין ובעולי נרות מנין ת"ל איש איש לא קשיא הא ר"י יוסי הא ר"י ור"ש ת"ד חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני דברי רבי נתן ואומר חייב כרת על הראשון ופטור על השני ר"ח בן עקיבא אומר אף [על] הראשון אינו חייב כרת אלא למה עשה את השני ואודו לפסחיהו דתניא יגר שנתגייר בין שני פסחים וכן קמן שהגדיל בין שני פסחים חייב לעשות פסח שני דברי רבי רבי נתן אומר כל שזוקק לראשון זוקק לשני כל שאין זוקק לראשון אין זוקק לשני במאי קמיפלגי רבי סבר שני ב' זוגל בפני עצמו הוא רבי נתן סבר שני תשלומין דראשון הוא תקוני לראשון לא מתקין ליה ורבי חנניא בן עקיבא סבר שני תקנתא דראשון הוא ושלשתן מקרא אחד דרשו והאיש אשר הוא אטור וברך לא היה רבי סבר וחדל לעשות הפסח ונכרתה דלא עבד בראשון אי נמי יקרבן ה' לא הקריב במועדו בשני ומבואי (ד'הא) חטאו ישא כרת הוא קסבר

(דף כג) ו"ל דודאי קרא לא איטריך להכי אלא פריך משום דקמי למה נאמר טמא לפוטרו מהיכרת דמשמע מכרת פטור אכל אי בעי למיעבד מני עבדי הלכך פריך הא אי בעי למיעבד לא שבקינן ליה והשמשא טמא לא איטריך למיכתב אלא לאשמעין דאיש נדה ואין ציבור נדחין ונראה לר"י דמתמתימן דקמי שאלו פטורין מהיכרת ליכא למידק כרז נחמן מדקמי פטורין מכלל דאס זקף הור"ה דה"ה אס זקף לא הור"ה ואידי דקמי סיפא חייבין תנא רישא פטורין ואמי שפיר דלעיל מימי ראה ממתימן לרז ששם: אלא א"כ נאמר דרך רחוקה כו'. קשה לרז יהודה דלמך לקמן דחזרו דרך רחוקה כל שאין יכול ליכנס בשעת אכילה דרך רחוקה דכמז רחמנא למה לי פשיטא דפטור דהא לא חזי לאכילה ואי משום דיכול ליכנס כסוסיס וצפרדיס א"כ לקמן דקמי היה חזן למודיעים ויכול ליכנס כסוסיס וצפרדיס יכול יתא חייב ת"ל וברך לא היה ואמאי איטריך ההוא קרא הא לא איטריך למיכתב כלל דרך רחוקה אלא משום היכא דיכול ליכנס כסוסיס וצפרדיס ואין לומר דס"ד דחייב כרת על מה שהחזיק עצמו דאס כן מאי פריך למה נאמר טמא דאי בעי למיעבד לא שבקינן ליה הא שפיר קאמר דלמך לפוטרו מכרת דס"ד דלחייב על מה שטימא עצמו ונראה לרשב"א דתנא ודרך רחוקה למיכתב דלא ימא לון דלא חזי בראשון לא יעבד בשני ופכר כרזי נתן דשני פשלומין דראשון הוא: לא קשיא א"כ ר' יוסי. מימה דמוקי הך צריחא דסבר שוחטין חורקין על טמא שרץ כו' יוסי ופ' יבד' זולין [לעיל דף 64]. גבי טומאת התהום מסיק דקסבר ר' יוסי אין שוחטין חורקין כו' ו"ל דהכא לא מוקי לה כו' יוסי אלא נמאי דסבר דגשים בשני מוכה: עולא

צ"ג

עין משפט
גר מצוה

ד מ"י פ"ו מ"ל ק"ס הלכה 6:
ה ב מ"י פ"ה הלכה 6:
ג 6:
ד מ"י פ"ט:
א ד מ"י פ"ט הלכה 1:

רבינו חננאל

וזהו רב נחמן ר' עקיבא סבר אין שוחטין חורקין על טמא שרץ. ודרך רחוקה כטומאת שרץ וכו'. ואנא סבירא לי כמאן דאמר שוחטין חורקין על טמא שרץ. ודרך רחוקה כטמא שרץ דמי. מה טמא שרץ אס שחטו עליו הורצה, אף מי שהיה בדרך רחוקה אס זקף הורצה. תרי אלו עושין את השני ובין הובות מצורעין ובעולי נרות והיולדות והשוגגין והאנוסין והמזידין וטמא ומי שהיה בדרך רחוקה אס כן למה נאמר בדרך רחוקה הלא אנוס הוא וכבר שנה האנוסין. ואמרינן לפטרו מן הכרת. אליבא דמאן דאמר הורצה, דאי אליבא דמאן דאמר לא הורצה, טוף סוף למה לי לפתניה דאי כפי למעבד לא שבקינן ליה. היינו הני, אלא ש"מ היינו אליבא דמאן דאמר הורצה, אלמא בר מעבד הוא ואפי' פטריה רחמנא ושניין הא דתניא שוחטין חייבין כרת על הראשון וחייב כרת על השני דברי רבי. מאי עממא שני רגל בשני עצמו הוא. ר' נתן אומר חייב כרת על הראשון ופטור על השני. קסבר שני תשלומין דראשון הוא, תקוני לראשון לא מתקין. ר' חנניא בן עקיבא אומר אף על הראשון אינו חייב אלא אם לא עשה את השני, כלומר כיון שלא עשה הראשון נסתלקה חובת הראשון ונתייבב בשני, ולעיל אינו חייב אלא על השני קסבר שני תקנתא דראשון הוא. ואודו לעמייכו ונתיבב ר' נתן שנתגייר בין שני פסחים פסחים חייבין לעשות פסח שני רבי רבי, ר' נתן אומר כל חורקין לראשון זוקק לשני וכל מי שאינו זוקק לראשון אינו זוקק לשני. ושלשתן מקרא אחד דרשו, והאיש אשר הוא אטור וברך לא היה חורל לעשות הפסח בראשון ונכרת, אי נמי קרבן ה' לא הקריב במועדו בשני טמא ישא, וזהו כרת